

Esplais

Espais d'integració

Els esplais es consoliden com a **centres beneficiosos per als infants, les famílies i la comunitat**, sobretot de nouvinguts

PALOMA ARENÓS

FOTO: CRISTINA CALDERER

Molts fa dècades que demostren que són espais d'integració. Primer, amb l'acollida dels fills dels immigrants del sud d'Espanya a Catalunya a les dècades dels 50 i 60, i després amb la dels nouvinguts procedents especialment d'Àfrica i de l'Amèrica Llatina. Són alguns dels esplais catalans més veterans, com el Club d'Esplai Pubilla Cases - Can Vidalet (que pertany tant a l'Hospitalet com a Esplugues de Llobregat), que acaba de celebrar el 35è aniversari, i el Club d'Esplai Bellvitge, que ja en té 45.

Aquest centre, que no tanca cap mes de l'any, va ser la llavor d'un projecte social i educatiu que és Fundesplai (Fundació Catalana de l'Esplai), un dels principals referents

de l'educació en el lleure de Catalunya, l'acció de la qual va arribar, l'any passat, a prop de 200.000 persones.

El Club d'Esplai Bellvitge va néixer el 1969 en aquest barri de l'Hospitalet, quan tot just s'estava construint per allotjar milers de persones vingudes d'arreu d'Espanya. Llavors les condicions urbanístiques i de falta de serveis eren molt deficitàries. En aquell context, un grup de joves van començar fent cinema infantil els diumenges. Poc després, van començar a organitzar colònies i a fer activitats de lleure cada dia en uns soterranis que s'inundaven quan plovia.

Resposta veïnal

El moviment veïnal va aturar la construcció de més habitatges i es va aprovar un pla parcial, l'any 1977, que va reservar espais de zones verdes i

Durant més de 50 anys, els esplais han estat espais d'integració per a nouvinguts

L'esplai té "un impacte positiu en tres àmbits: infants, famílies i comunitat", diu Gómez-Granell

equipaments. Un d'aquests espais va ser un solar per construir un equipament per als infants i els joves. Cinc anys després, el 1982, ja amb la democràcia, es va inaugurar el nou equipament del club amb la cessió del solar de l'Ajuntament, el finançament de la Generalitat i la signatura de convenis amb les dues administracions.

Actualment, l'esplai és una entitat, amb més de 500 infants i joves a l'any, que desenvolupa activitats que van des de les més tradicionals d'esplai, fins a d'altres de centrades en l'àmbit escolar o formatives. L'entitat no tanca cap mes de l'any, perquè a l'agost organitza un casal d'estiu per donar resposta a les necessitats dels infants en situació de vulnerabilitat social. "Tants anys després del seu naixement, aquests esplais veterans continuen tenint un impacte educatiu i social en els infants i les seves famílies. Tenen una funció clarament integradora i els valors originals segueixen sent vigents per les necessitats dels fills dels nouvinguts i dels autòctons en una situació econòmica fràgil", explica satisfet Josep Maria Valls, portaveu de Fundesplai.

Autonomia i confiança

A l'octubre, coincidint amb la celebració del 35è aniversari del Club d'Esplai Pubilla Cases - Can Vidalet, Fundesplai va donar a conèixer un estudi elaborat per l'Institut d'Infància i Món Urbà (CIIMU) que avalua l'impacte d'aquest centre en els seus usuaris. La directora del CIIMU, Carme Gómez-Granell, destaca que la principal conclusió de la recerca és que l'esplai té "un impacte extraordinàriament positiu en tres dimensions: els infants, les famílies i la comunitat. És un triangle virtuós per-

què cada dimensió està connectada i retroalimenta l'altra".

L'estudi posa de manifest dades que avalen la bona feina que es fa als centres d'esplai. En aquest sentit, un 92% de les famílies aprecien que els infants han millorat en autonomia i autoconfiança des que van a l'esplai. Al voltant d'un 80% afirmen que ara són més respectuosos, solidaris, cooperatius i tolerants, i un 53,3% afirmen que han millorat en el rendiment escolar. La investigació resol que l'esplai esdevé un espai d'acollida i de relació de moltes famílies, sovint monoparentals, que permet compartir en millors condicions el repte de la criança i l'educació dels fills.

Pel que fa a l'àmbit familiar, l'estudi recull que un 77% dels enquestats valoren que l'esplai resol un tema de conciliació de la vida laboral i familiar, mentre que un altre 70% destaca els

aprenentatges, hàbits i valors que els seus fills incorporen gràcies al Club d'Esplai Pubilla Cases - Can Vidalet. Unes xifres que es podrien fer extensives a molts altres centres.

Nou equipament

En aquesta línia de treball per als infants amb més necessitats, el barri del Raval de Barcelona compta des del desembre amb un nou equipament d'atenció a la infància i l'adolescència. En aquest cas es tracta del centre socioeducatiu Estel d'Assís de l'Associació Educativa Integral del Raval (AEIRaval), una entitat federada a la Fundació Pere Tarrés. Aquest nou espai està ubicat en els baixos de l'edifici de la seu social del sindicat UGT de Catalunya (a la rambla del Raval, 29) i, a més del sindicat, compta amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona, la Generalitat de Catalunya i la Fundació Pere Tarrés.

MISSIÓ. L'Esplai de Pubilla Cases i Can Vidalet, a l'Hospitalet de Llobregat, fa 35 anys que treballa per la integració de la canalla del barri. FUNDESPLAI

Flors de Bach

Eva Bach

Segur que hi ha una manera

En una conferència, una mare em va preguntar què podia fer perquè la seva filla s'acostumés a recollir les joguines. Em va explicar que ella li ofería ajuda i la nena en un primer moment hi col·laborava, però que de seguida se'n desentenia i les acabava recollint sempre la mare sola. I si deixava d'ajudar-la, tampoc se n'ocupava. "No hi ha manera", va concloure.

El primer que li vaig recomanar és que deixés de dir que no hi havia manera. A vegades els pares correm massa a sentenciar que no hi ha manera quan no ens en sortim amb alguna cosa. I normalment no és cert que no hi hagi manera. Segur que n'hi ha alguna, el problema és que encara no l'hem trobat. Per això és preferible dir: "Segur que hi ha una manera –perquè recullis les joguines o per a altres coses–, i junts la trobarem". La frase "No hi ha manera" és limitadora, mentre que aquesta altra és potenciadora. D'una banda, conjuga la necessitat d'instaurar l'hàbit amb la confiança que la criatura serà capaç d'adquirir-lo i nosaltres capaços d'ajudar-l'hi. De l'altra, ens obre les portes a pensar i provar possibilitats noves, fins que en trobem una que funcioni. I ens permet fer-ho a pares i fills conjuntament. Nosaltres pensarem maneres i ells també n'hauran de pensar. I les anirem posant en pràctica i comprovant si valen o no.

Sintonitzar emocionalment

Que les acabi recollint la mare sola no és una bona manera, i cal que els ho fem saber. Per trobar una bona manera, hem de començar per sintonitzar emocionalment amb les criatures i reconèixer que recollir les joguines sol ser bastant ingrat. Tenim, doncs, l'opció legítima de recollir-les rondinant i també la d'idear com podem fer-ho més agradable. Per exemple, convertir la recollida en un petit joc o en un pretext per inventar algun petit conte, que pot anar evolucionant fins que la criatura les reculli sola. També podem pensar en com expressarem l'alegria quan acabem o quan la criatura ho faci sola.

Alguns pares objecten que per a això fa falta temps, paciència i imaginació. Segur. Educar requereix aquestes tres virtuts i moltes altres. També la de parlar i pactar serenament les conseqüències de no fer el que toca. Però si trobem una manera d'evitar començar per aquí, molt millor.

Eva Bach, escriptora i pedagoga, aporta reflexions sobre la comunicació entre pares i fills a partir d'una frase que ens ajudi a educar

L'esplai aconseguix que els infants millorin la seva autonomia i confiança

Un 77% de les famílies valora que l'esplai resol un tema de conciliació laboral i familiar

En la inauguració, la regidora del districte de Ciutat Vella, Mercè Homs, va afirmar que "és una sort immensa comptar amb una entitat com l'AEIRaval, que fa una feina tan intensa a favor de la infància i l'adolescència en un barri com el Raval, força estigmatitzat", i va remarcar que tant o igual d'important que el projecte "és poder comptar amb un espai adequat".

Maria València, presidenta del Moviment de Centres d'Esplai Cristians Catalans de la Fundació Pere Tarrés (MCECC), recorda la llarga trajectòria de l'AEIRaval "treballant amb infants i adolescents els valors de l'educació en el lleure i acompanyant-los en el seu creixement" i explica que aquesta entitat "s'ha convertit en un centre d'acollida per a moltes persones del barri", mentre que Alícia Ros, presidenta d'AEIRaval, té clar que aquest nou

espai és "el fruit del treball de moltes persones i que ajudarà a millorar la intervenció a través d'un projecte transversal d'atenció a infants d'entre 3 i 16 anys, i també amb les seves famílies". Ros recorda amb emoció les persones que van lluitar per "complir aquest somni, que suposa una inversió en els ciutadans del futur".

La nova seu ha ampliat en un 24% el nombre d'infants atesos, així que s'han reduït les llistes d'espera, compta amb espais per al treball individualitzat dels menors i les seves famílies i millora la qualitat i la coordinació dels projectes. —

Agrupaments i esplais amb història

puigimoliner.com
esplaisantmedir.com
esplaispurna.cat
fundesplai.org
peretarres.org
cebellvitge.wordpress.com

Centres com una segona llar

Buscant respostes

L'AEIRaval de Barcelona és un dels 21 centres socioeducatius –la major part dels quals reconeguts com a centres oberts– vinculats a la Fundació Pere Tarrés que cada tarda obren les portes en barris amb dificultats per acollir més de 2.500 infants en situació de vulnerabilitat social.

Són espais d'inclusió social, d'aprenentatge i convivència, des d'on els equips de professionals i voluntaris poden detectar carències i donar resposta personalitzada a les necessitats de cada infant. Aquest Nadal, la Fundació Pere Tarrés ha impulsat una campanya de sensibilització i recollida de fons per a aquests centres (encara activa) anomenada *Ajuda'ls a créixer* (www.peretarres.org/ajudals).